

Ranking universiti wujudkan ekosistem kesarjanaan

Dari Kaca Mata

Profesor Datin Dr Sapora Sipon

Pensyarah Kaunseling Fakulti Kepimpinan dan Pengurusan Universiti Sains Islam Malaysia

Berita Universiti Malaya (UM) kini berkedudukan ke-70 terbaik dunia, meningkat 17 anak tangga berbanding tahun lalu membuktikan peningkatan mutu pendidikan tinggi negara dan ia berada di landasan yang tepat dalam menyediakan institusi pendidikan tinggi berkualiti ke arah Revolusi Industri 4.0.

Universiti penyelidikan yang lain seperti Universiti Putra Malaysia (UPM), Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM), Universiti Sains Malaysia (USM) dan Universiti Teknologi Malaysia (UTM) juga menunjukkan peningkatan yang cemerlang.

Berdasarkan Quacquarelli Symonds (QS) World University Ranking 2020, UPM kini di kedudukan ke-159 daripada kedudukan ke-202, UKM di kedudukan ke-160 (184) dan USM ke-165 (207). Turut menunjukkan peningkatan ialah Universiti Teknologi Malaysia yang naik 11 anak tangga daripada kedudukan 228 sebelum ini.

Siri penarafan ini menyaksikan 20 universiti tempatan tersenarai dengan 10 daripadanya berjaya memperbaiki kedudukan, dua universiti mengekalkan kedudukan, tujuh universiti tersenarai untuk kali pertama, manakala sebuah universiti tergelincir dari kedudukan tahun lepas.

Dalam kegembiraan negara merayakan peningkatan ranking universiti, Menteri Pendidikan, Dr Maszlee Malik menegaskan bahawa Kementerian Pendidikan tidak memberi keutamaan kepada kedudukan atau ranking universiti, sebaliknya menekankan kecemerlangan budaya akademik dan peranan universiti sebagai penyelesaian masalah

rakyat dan negara.

Katanya, kementerian mengharapkan setiap universiti dapat menghasilkan pengkaji dan kajian akademik yang boleh dijadikan rujukan di peringkat dunia, yang sekali gus membantu dalam mendapat kedudukan terbaik dalam ranking dunia. Mengapa ranking universiti penting dalam dunia pendidikan pengajian tinggi?

Dalam satu kajian oleh EAIE Barometer, 35 peratus daripada responden menjelaskan memperbaiki reputasi atau kedudukan ranking universiti adalah salah satu daripada tiga sebab teratas untuk tujuan pengantarabangsaan dan penjenamaan.

Pilihan sambung pengajian

Selain itu, ranking digunakan oleh se-setengah pihak untuk tujuan membuat dasar pendidikan tinggi, mencari rakan dan hubung jalin antarabangsa. Ranking turut menyumbang kepada pilihan pelajar untuk menyambung pengajian.

Satu kajian mendapati kualiti pelajar yang menyambung pengajian tinggi dilihat berkorelasi dengan ranking universiti. Ini bermakna calon yang mempunyai pencapaian akademik yang baik lebih memilih untuk menuntut di universiti yang mempunyai ranking yang tinggi. Ia juga menarik minat penyelidik untuk bekerja di institusi yang berprestij.

Dalam satu kajian yang bertajuk *Rankings in institutional strategies and processes (RISP): Impact or illusion?* ranking digunakan untuk tujuan penyaluran dana oleh pihak kerajaan kepada institusi yang terpilih yang dilihat berkemampuan untuk menjadi universiti bertaraf dunia.

Universiti yang berada dalam ranking dunia memberi lebih tumpuan kepada bidang penyelidikan dan penerbitan yang bersifat antarabangsa. Kajian itu juga mendapati kriteria untuk kenaikan pangkat dan kemasukan staf akademik di universiti yang mempunyai ranking juga berubah.

Prof Datin Paduka Dr Aini Ideris (2016) menjelaskan apabila universiti berada pada tahap cemerlang, ia boleh

memberi sumbangan yang lebih besar lagi bermakna. Universiti yang cemerlang mempunyai kekuatan untuk menyumbang secara lebih berkesan dan konsisten apabila asasnyanya sudah kukuh.

Menurut beliau lagi, kedudukan ranking tidak wajar menjadi satu sambutan yang melunturkan fungsi universiti sebagai taman ilmu dan pemikiran. Universiti perlu kekal sebagai gedung ilmu yang sentiasa berusaha menggapai ufuk ilmu dan mencari kebenaran.

Kedudukan ranking perlu dipanjangkan hasilnya untuk kesejahteraan masyarakat dan kemajuan negara. Dalam konteks ini, ranking yang baik oleh universiti perlu dijadikan pemangkin untuk mereka menyumbang kepada masyarakat dengan lebih berkesan dan berimpak tinggi.

Universiti yang menerima dana kerajaan dan wang rakyat, perlu menentukan peranan dan sumbangan agar boleh menyumbang kembali kepada negara. Universiti mesti berperanan sebagai pemangkin kepada pertumbuhan ekonomi negara agar tahap daya saing negara sentiasa dinamik.

Pegangan nilai dan integriti yang tinggi ahli akademik perlu selari dengan kedudukan ranking universiti. Pendek kata, kedudukan ranking akan memberi makna yang luar biasa kepada pembangunan insan dan kemajuan negara. Usaha universiti mencapai ranking dunia yang baik tidak akan berhasil tanpa usaha semua pihak termasuk ahli akademik.

Di sesetengah universiti, pengiktirafan diberi kepada mereka dalam bentuk yang dapat meningkatkan lagi motivasi dan daya kerja mereka untuk terus cemerlang dan mewujudkan ekosistem kesarjanaan. Selari dengan kata-kata, Dr Maszlee, universiti perlu mewujudkan ekosistem kesarjanaan, dari segi *research grant*, segi penghasilan karya-karya yang menjadi rujukan utama dan antarabangsa melalui kajian yang dijalankan. Apa yang lebih penting ialah tugas pensyarah dan profesor hendaklah menjadi pembimbing serta menjadi suara, telinga dan otak kepada masyarakat.